

Kristina Gavran

SPREMNI

Likovi:

MAJKA
OTAC
SIN
KĆI

Kristina Gavran rođena je 1987. godine u Zagrebu. Apsolventica je na diplomskom studiju Kazališne dramaturgije Akademije dramske umjetnosti u Zagrebu. Od početka studija radi kao dramska pedagoginja u Teatru Tirena i sudjeluje u projektima interaktivnog kazališta. Napisala je drame: *Zvonimir* (DeSADU i festival KRADU, 2010), *Pfanova* (festival KRADU, 2010), *Pred vratima* (INTERNO, 2011). Drama *Dedal i Ikar* predstavljena je na Akademiji u sklopu projekta DeSaDu 2012. te na Malim noćnim čitanjima u organizaciji Dramaturškog kolektiva i CDU u Zagrebačkom kazalištu mladih. Drama je izvedena u Dramskom programu Hrvatskog radija i prevedena na engleski jezik.

Od drama za djecu izvedene su *Čarobni kolač* i *Prvi snijeg*, a drama *Dječak koji je tražio zmaja* osvojila je drugu nagradu „Mali Marulić“ 2012. godine.

Drama *Spremni* koju objavujemo u ovom broju Kazališta nagrađena je prvom nagradom „Marin Držić“ za 2012.godinu.

Autorica je dobitnica Erasmusove stipendije za sedmomjesečnu stručnu praksu u The Blue Orange Theatreu u Birminghamu.

ODYSSEY IMAGES 2013

MAJKA
Tijesta!

OTAC
Još! Još! Još!

MAJKA
Ugljikohidrata!

OTAC
Brašna!

MAJKA
Još kanti! Kutija! Poklopce, boce, vrećice, kutije.

OTAC
Ulja!

MAJKA
Drva.
Ugljena.
Nafta.
Plina.

OTAC
Još! Još! Još!

MAJKA
Mesa!
Mesa!
Mesa!
Sušenog, kuhanog, pečenog, dimljenog, zamrznutog, mijevenog, s kostima, bez kostiju, u škrinje, tegle, vrećice.

SIN
Napisao sam pjesmu.

OTAC
Mi nemamo mjesta! Mi nikako nemamo mjesta. Tu stane još nekoliko kanti kuhanog mesa. Još nekoliko pakiranja ukiseljenog povrća.

MAJKA
Trpaj, guraj, složi, dodaj, tiskaj.

OTAC
Spremni?

MAJKA
Jesmo!

OTAC
Tko zna što nas čeka.

MAJKA
Tko zna.

SIN
Čeka nas.

KČI
Čeka.

OTAC
Tiho.

KČI
Mene je strah.
Imam grč u želudcu.
Nešto me boli.
Kao da sam gladna, a znam da nisam.
Nešto živi u mojem truhu.
Nešto gladno.

OTAC
Jesi li trudna?

MAJKA
To ne bi bilo pametno.

OTAC
To nikako ne bi bilo pametno.
Ne u ovim vremenima.

MAJKA
Ne u ovim strašnim vremenima.

SIN
Ne sad.

MAJKA
Tijesta! Još još još!
Mlijeka u prahu!
Na kante, na vagone.
Slaži jednu na drugu.

SIN
Aaa!
Boli me trbuh.

OTAC
Jesi li trudan?

MAJKA
Mi nemamo mjesta. Mi nikako nemamo mjesta.

OTAC
Ne u ovim strašnim vremenima.

SIN
Nešto živi u mojem truhu.
Nešto kameno. Kao da sam gladan.

OTAC
A znaš da nisi.
Mi ne ćemo umrijeti od gladi.

MAJKA
Ne, ne ćemo umrijeti od te strašne smrti.

KČI
Ne ćemo umrijeti od gladi.

MAJKA
Postoje i druge strašne smrti.

OTAC
Utapanje.

MAJKA
Gušenje.

OTAC
Izgaranje.

MAJKA
Ekonomski kolaps.

OTAC
Kreditni rejting.

MAJKA
Inflacija.

OTAC
Ulični nemiri.

MAJKA
Revolucija.

SIN
Boli me trbuh.

OTAC
Ali ne brinite.

MAJKA
Mi ćemo preživjeti.

OTAC
Mi smo spremni.

MAJKA
Na sve.

OTAC
Samo mi ćemo preživjeti.

SIN
Samo mi?

OTAC
Samo mi.
Jer mi smo spremni.
Ostali ne razumiju.
Ostali su budale.
Ostali su to zaslužili.

SIN
Ali... ali ja sam napisao pjesmu.
Za...

OTAC
Mi nemamo mjesta.

MAJKA
Mi nikako nemamo mjesta.
Tu stane nekoliko kolutova sira.
Nekoliko konzervi mesnog doručka.
Pakiranja paštete.
Konzervirana jaja.
Sušeno meso.
Ukiseljeni krastavci.

SIN
Ja trebam bilježnicu.

OTAC
Što ćemo jesti jednom kad počne?

MAJKA
Mislite li vi uopće na svoju budućnost?

SIN
Mene boli trbuh.

OTAC
Čitate li vi novine?

MAJKA
Slušate li vijesti?

KĆI
Mene boli trbuh.

OTAC
Sad nikako nije vrijeme za to.

MAJKA
Nikako, nikako.

OTAC
Vježba počinje za trideset sekundi!

MAJKA
Svi na svoja mjesta!

OTAC
Muškarci na jednu stranu.
Žene na drugu.

MAJKA
Kako smo to pametno uredili.

OTAC
Spremni?

SIN
Ja sam...

OTAC
Pitao sam jesmo li spremni?

KĆI
Meni...

MAJKA
Jesmo li spremni?

OTAC
Ponovo!

MAJKA
Ovo je samo vježba.
Što da se radi o stvarnosti?

SIN
O pravoj pravcatoj stvarnoj stvarnosti.

KĆI
S pravim kamenom u želudcu.

SIN
I drhtajem ruku.

KĆI
I zamagljenim pogledom.

SIN
S kaosom na cestama.

KĆI
I razbijenim prozorima.

OTAC
Zato ćemo ponavljati ponovo.
I ponovo.
I ponovo.
Dok ne bude savršeno.
Dok ne bude sve po špagi.
Dok ne bude točno onako kako smo vježbali.

MAJKA
Dok ne budemo spremni.

OTAC
Možemo li opet početi?

SIN
Spremni!

KĆI
Spremni!

OTAC
Spremni!

KĆI
Stani!

MAJKA
Ne sad.

OTAC
Ne sad.
Zamisli da se radi o stvarnosti.

SIN
O stvarnoj stvarnosti.

U kojoj nema vremena za pauzu.
U kojoj se kaos događa bez da ga možemo zaustaviti.
Izvan naše kontrole.
Izvan naše moći i shvaćanja.
Stvarnost u kojoj samo treba preživjeti.

OTAC
Makar morali jesti ličinke i boriti se s uličnim psima za hranu.

MAJKA
Makar golim nohtima morali grebsti zemlju.

OTAC
Makar morali bacati kamenje na ptičurine.

MAJKA
Makar morali zakloniti svoje tijelo mrtvim tjelesima.

KĆI
Netko je na vratima.

SIN
Doista.
Čujete li?
Tiho kucanje.
Tiho.
Kao neka pjesmica.

MAJKA
Mi nemamo mjesta!

OTAC
Ne otvarajte vrata!
I to smo vježbali.
Zar se ne sjećate?
Ne otvaraj nikome!
Ponovi!

SIN
Ne otvaraj nikome.

KĆI
Ne otvaraj nikome.

OTAC
To je vuk, a ne vaša majka.

SIN
Ne vjerujemo bijeloj šapi.

KĆI
Ne vjerujemo mekom glasu.

SIN
Ali što ako je to pas, a ne vuk?

OTAC
Ne puštaj nikoga unutra!
Mi nemamo mjesta, nemamo konzervi, nemamo ničega.

KĆI
Spremnici su nam puni.
Hrane je dovoljno za nekoliko godina.

MAJKA
To je naša hrana.
Samo naša.
Vaš otac je to pametno izračunao.
Sve na četiri mjere.
Četiri batka.
Četiri janjeće glave.
Četiri vagona drva.
Četiri limenke graha.
Četiri role wc-papira.
Četiri tikvice.
Četiri kupusa.
Četiri je mjera u svim kuharicama.
Zato naša obitelj broji četiri člana.
Jer je vaš otac to pametno uredio.

KĆI
Kako je pametan naš otac.

MAJKA
Od dvoje ljudi nastaje ponovo dvoje novih.
I tako svijet nije na dobitku.
Niti na gubitku.

OTAC
Nikome ništa ne dugujemo.

SIN
Ali netko je na vratima.

OTAC
Nije nitko naš.

SIN
Netko kuca na vratima.

MAJKA
Netko se zabunio.

OTAC
Mi ne poznajemo nikoga.

MAJKA
Mi nikome ništa nismo dužni.

SIN
Ja sam obećao pjesmu.

OTAC
Kome?!
Rekao sam ti da nikome ništa ne obećavaš.
Da nikome ništa ne duguješ.
Da nikoga ne trebaš!
Niti da si ikome potreban.
To je jedini način.

SIN
Ali netko kuca na vratima.

KĆI
Tko je?

MAJKA
Ššššš!
Ne približavaj se.
Ne smanjuj daljinu.
Ne prislanjaj uho na vrata.
Ne gledaj.

SIN
Samo ću malo...
malo...
sasvim malo...
proviriti.

KĆI
Tko je?

SIN
Susjeda.

MAJKA
Susjeda?

SIN
Stara susjeda u haljini na cvjetove. Sa zelenom maramom na glavi. U ruci joj je lončić. Onaj mali, crveni s bijelim srcima. Takav imamo i mi u ormaru. Na dnu mu je natpis tvornice Gorica i mali slonić. Isti onakav lončić u kojem bi mi ti, majko, podgrijavala mlijeko i miješala Kraš ekspres kakao. Za laku noć.

KĆI
Uz pjesmicu za spavanje.

MAJKA
Ali mi nemamo vremena za pjesmice.
To je laž.

Taj lončić i mlijeko i susjeda.
Sve je to laž. Suprotno od stvarnosne stvarnosti.

OTAC
Ona hoće mjericu brašna!
Ona traži lončić sirupa.

Ona želi lončić ulja.
Ona hoće naše!
Samo naše.
Naše!

MAJKA
Spremnici?

OTAC
Jesmo!

MAJKA
Nož je u teglici graška.
Pištolj u zamrzivaču.
Puška među konzervama višanja.

OTAC
Vježbali smo.
Jedan.
Dva.
Tri.

SIN
Odlazi.

OTAC
Odlazi?

SIN
Odlazi susjeda i njezin crveni lončić s bijelim srcima.

MAJKA
Sva sreća.
Mislila sam da je počelo.
Da je kraj.

KĆI
Boli me trbuh.

OTAC
Tiho!
Da se ne vrati.

SIN
Kamen mi je u trbuhu.

MAJKA
Uzmi tabletu.

KĆI
Ja moram povratiti.
Odnijeti negdje tu gromadu i od nje isklesati spomenik ovom jezivom strahu.
U podnožju zapaliti svijeću i ugravirati slova.

OTAC
Nema izlaska!

MAJKA
Vani je nesigurno.

OTAC
Vaša majka je tako brižna.
To je odlika jedne brižne majke.
Vi ste toliko sretni što imate brižnu majku.

SIN
Ali moja pjesma. Obećao sam...

OTAC
Što vrijede obećanja u ovome svijetu?
Sutra ne postoji.

SIN
Ali sad je još uvijek danas.
Još je stignem odnijeti.
Trčat ću.
Trčat ću koliko me noge nose i vratiti se prije nego mrak dodirne ulice.

MAJKA
Sve je to vrlo romantično.
Gledali smo na filmovima.
Ali stvarna stvarnost nije film.
Ulice bi se mogle urušiti.

Nebo poklopiti tlo.
I smaknuti sve vidljivo.

KĆI
Ali mi nikoga ne vidimo.

SIN
Stalno smo u tom bunkeru.
Među konzervama.
Među puškama i noževima.

OTAC
Kome onda pišeš pjesmu?

SIN
Nekome vani.
Nekome ravne kose i dugih prstiju.
Bilo kome.

OTAC
Nemaš što raditi s njima vani.

MAJKA
Vani je opasno.
Treba preživjeti.
Treba se prehraniti.
Treba se obraniti.

SIN
Počet ćemo smrdjeti jedni drugima.

KĆI
Ugušit ćemo se.

OTAC
Sve smo osigurali.
Vaša majka je jako brižna.

MAJKA
Vaš otac je jako pametan.

OTAC
Sustav za vodu.

Sustav za otpad.
Sustav za zrak.
Sve je povezano cijevima.
Mi ćemo preživjeti.

MAJKA
Makar se sve vani urušilo.
Makar ptice padale.
Makar pčele izumrle.

KĆI
Mene boli trbuh.

OTAC
Popij tabletu.
Ali ne smije te boljeti prečesto.
Podijeli bol kroz vrijeme.
Nemamo dovoljno zaliha.

MAJKA
Vrijeme je za tvoju tabletu.
Otvori usta.
Gutaj.

KĆI
Sanjam da sam miss. Onako, prava miss s dva slova s na kraju. Ne samo miss našeg kraja. Ili naše slobodne države. Nego cijelog svijeta. Slobodnog, neslobodnog, posve mi je svejedno. I ja kao miss imam dugu plavu kosu, hodam na štiklama s blještavim kamenčićima, imam umjetne trepavice. I svi me vole. I nitko ne zna da grizem nokte i da istiskujem prištiće na čelu prljavim rukama. Svi mi se dive. I svi me vole. I kad ja kažem da idemo spašavati dupine, svi to doista učine. Ulaze u vodu, u dubinu i plivaju s dupinima. I kad kažem da želim mir u svijetu, to ne zvuči kao još jedna prazna fraza. Svi stvaraju mir jer sam ja miss i jer sam ja tako rekla.

OTAC
Tako.
Ali nemoj prečesto.
Nemamo dovoljno zaliha.

MAJKA
Sve će biti dobro.

SIN
Gdje ti je prsten?

MAJKA
Kakav prsten?

SIN
Onaj na lijevoj ruci.
Zlatni.

KĆI
Kako ćemo sada znati da si ti naša majka?

MAJKA
Bolje da sam skinula prsten, nego da mi odrežu cijeli prst kad krene kaos.

KĆI
Kaos.
U kojem režu prste?

OTAC
Vi ne znate na što su ljudi spremni.

MAJKA
Ljudi su životinje.

SIN
Ja sam napisao pjesmu.

OTAC
Mi nemamo mjesta.

MAJKA
Zlato smo zakopali.
U duboku, duboku rupu.

SIN
Gdje?

OTAC
To je tajna!

SIN
Mi nemamo kome reći.

KĆI
Mi smo vam djeca.

OTAC
Kad krene kaos više se nikome ne vjeruje.

MAJKA
Kad krene kaos više se nikome ne otvaraju vrata.
Kad krene kaos više se ne pita tko je.
Kad krene kaos treba brzo reagirati.
Bez razmišljanja.

OTAC
Na jedan, dva, tri.
Kako smo vježbali.

SIN
Boli me trbuh.

MAJKA
Vrijeme je za tvoju tabletu.
Otvori usta.
Gutaj.

SIN
Sanjam da sam političar. Onako, pravi, s pravim odijelom i pravom kravatom. Nosim pravu aktovku s pravim, originalnim dokumentima. Dokumentima koji su toliko važni da me čuva deset policijskih automobila dok s njima prolazim kroz grad. Ja sam ih napisao. Ja odlično pišem, velika i mala slova, i č i ć, i nikad ne kažem tvrdo i meko jer slova nisu jaja i to je nekako seljački. Sva č i ć su točna, iako se dokumenti odnose na cijeli svijet, a ne samo na našu slobodnu državu. I tamo piše da će biti mir i to nije samo još jedna prazna fraza. Jer to sam ja napisao i nitko ne zna da spavam s međvjedićem i da se uvijek okrenem nakon velike nužde i promotrim što se nalazi u školjci. Svi

mi se dive i svi me vole. Svi stvaraju mir jer sam ja političar i jer sam ja tako rekao.

OTAC
Tako.
Ali nemoj prečesto.
Nemamo dovoljno zaliha.

MAJKA
Još! Još! Još!
Mogli bismo napraviti još zaliha.
Brašna, šećera, mlijeka u prahu, čajnih kolutića.
Još svega.

OTAC
Nikad ne znamo koliko bismo ovdje mogli ostati.

KĆI
Jednom kad kaos počne.

SIN
Ali još nije počeo.

MAJKA
Ne.
Još ne.

OTAC
Ali nikad se ne zna.
Trebalo biti spreman.

KĆI
Mene boli trbuh.

SIN
Što ako kaos ne dođe?

MAJKA
Ne budi smiješan!
Naravno da će doći!
Kaos uvijek dođe.
Kad se najmanje nadaš.

SIN
A ako se najviše nadaš?

OTAC
Ne pričaj gluposti!

MAJKA
Zato ćemo vježbati.

SIN
Htio bih vam pročitati svoju pjesmu.

OTAC
Tu ćemo staviti bačve s vodom.

MAJKA
Sušeno voće.

OTAC
Baterije.

MAJKA
Mjesta!
Maknite se.

SIN
Ali...

MAJKA
Maknite se!
Mjesta za kutije, boce, pakete, teglice, staklenke, vrećice.

OTAC
Boce alkohola za posebne prilike.

KĆI
Koje posebne prilike?

OTAC
Ne smijemo zaboraviti da smo ljudi.
Ljudi imaju svoje posebne prilike.
Ljudi imaju svoje običaje.
Ljudi imaju svoje tradicije.

MAJKA
Kad kaos krene mi ćemo umakati čajne kolutiće u mlijeko.
Dok će vani ostali umirati.

OTAC
Čajni kolutići su za čaj.
Trebalo se držati nekog reda.

kraj

SPREMANI